

הלכות פסח תלמי

פא

ח אבל אם הניח תשע ומצא עשרי¹¹ אפילו לא היו קשורין¹² צריך לחזור ולבדוק כל הבית או עד שימצא עוד תשע ככרות אפילו כבר ביטל¹³ כל התשע ככרות שהניח לפי שאי אפשר לתלות להקל ולומר שהן הן התשע ככרות הראשונים וכבר העשירו הביא איש אחר והניחו כאן שאין דרך בני אדם להניח ככרותיהם אצל ככרי חבריהם אלא מיהדים להם מקום לעצמן שלא יתערבו¹⁴ לפיכך אנו אומרים שבא איש אחר שהיו בידו עשרה ככרות והניחן כאן שלא היה מונח כאן כלום כי הטי' הראשונים כבר לקחו מכאן שגררום קמנים או עכברים¹⁵ ולכך צריך לחזור ולבדוק כל הבית¹⁶ או עד שימצא עוד תשעה ככרות:

ט הניח ככרות בוית זו ומצא בוית אחרת¹⁷ צריך לחזור ולבדוק¹⁸ כל הבית¹⁹ שמו אלו אחרים הן כיון שמצאן במקום אחר והראשונים נטלום קמנים או עכברים והניחום במקום אחר באותו הבית²⁰ במה דברים אמורים כשאינו יודע מנין הככרות שהניח אבל אם יודע מנין הככרות ומצא בוית אחרת כמנין שהניח אין צריך לבדוק²¹ אם ביטל²² או שיכול עדיין לבטל כיון שהבדיקה אינה אלא מדברי סופרים אנו תולין להקל שמן המתם הן הן הככרות שהניח כיון שהן שוין במנינם:

תל דין חמצו של נכרי שהופקד אצל ישראל וכו' י"ז סעיפים:

א כתוב בתורה²³ לא יראה לך חמץ יכול אם טמן אותו בבור²⁴ עד שאינו נראה או שהפקדו אותו ביד נכרי לא יהיה עובר²⁵ עליו שהרי אינו נראה לו כל ימי הפסח תלמוד לומר²⁶ שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם אפילו הטמנו או הפקדו בין ביד נכרי בין ביד ישראל²⁷ אפילו אם הפקדן קיבל עליו אחריות²⁸ שאם יגנב או יאבד ממנו יתחייב לשלם לו דמי חמצו ונמצא שהנפקד עובר עליו ככל יראה כמו שיתבאר²⁹ אף על פי כן עובר עליו גם המפקד ככל יראה ובל ימצא כיון שגוף החמץ הוא שלו³⁰ ואע"פ שנאמר לא ימצא בבתיכם וחמץ זה אינו בביתו³¹ מכל מקום כיון שהנפקד קיבל הפקדון מדעתו ונתן לו רשות להניחו בתוך ביתו הרי השאל להמפקד את המקום שהחמץ מונח עליו והרי מקום זה קנוי להמפקד לפיכך עובר הוא על החמץ המונח

נז נזחא י, א. מור ושועי ס"ג.

נח נחא ס"ק ג.

נח טור בר"ה ונ"ש רבינו ואפילו.

נט לבוש ס"ג.

ס רש"י שם ד"ה הכל חלוץ. לבוש שם.

סא כהלעיל ס"ז וש"נ.

סב נזחא י, רע"ב. מור ושועי ס"ד.

סג שו"ע שם, וכרעת הרמב"ם פ"ב ה"ב.

סד כהלעיל ס"ז וש"נ.

סה מ"א ס"ק ה.

סו תוס' שם ד"ה הניח. פרוח ס"ד. ח"י ס"ק יא.

סז מור. פ"ח וחי' שם. וראה ח"י שם שאז דינו כמו

הא דלעיל ס"ז, כשבודק מקצת הבית ומצא כבר

ויאה לקמן ס' הניז ק"א ס"ק ה.

סימן תמ

א שמות יג, ג.

ב כיריאת ה', ב. רמב"ם פ"ד ה"א.

א כיריאת שם (בברות). וראה גם לעיל ס' תלה ס"א

ב ש"נ.

ד רש"י שם ד"ה יכול.

ה רמב"ם שם.

ו משמעות הרמב"ם שם, שהיה מקום לפטרו נפסק לא

יאה לך (וראה לקמן בהצטק הספק, הלימוד מבבל

גבולין).

ז שמות יב, ט.

ח דא"ש פ"א מ"ס"ד ד (ברעת הגאונים, שאין המפקד

חייב כבעורה). מור ושועי ס"ד.

ט רא"ש שם ברעת רבינו יונה. מור ושועי שם.

י ספק. ז. וראה עולת שבת ס"ד ואלה ונשא ס"ק ז

ששגדם עובדים. וראה גייל תורה כו ע' ק"ט. לח ע'

מ"ט.

יא רא"ש שם.

יב ראה רא"ש שם (ברעת הגאונים המתירים,

מחמכילתא פ"ג).

שם כאלו היה מונח בביתו¹¹ שהוא דר בו שהרי אמרה תורה לא יראה לך שאור בכל גבולך כל מקום שהוא גבולו אע"פ שאינו ביתו שהוא דר בו¹².

אבל מי שהטמין חמצו בחצירו של חבירו (א) שלא מדעתו שלא השאיל לו חבירו מקום בחצירו להניח שם חמצו או עובר עליו מן התורה כיון שאינו מונח לא בביתו ולא ברשותו של בעל החמץ¹³.

ומכל מקום (ב) מדברי סופרים חייב¹⁴ לבערו או למכרו לא"י בערב פסח קודם שעה

קונטרס אחרון

(א) שלא מדעתו בו זהו פשוט וברור לדעת הרא"ש¹⁵, וכסף משנה ריש פרק ד', שכתבו הטעם משום דהוה כמונה בביתו כיון שהשאיל לו¹⁶ בו. ואף שהט"ז¹⁷ חולק על זה, ולפי שיטתו עובר בכל גווניו. מ"מ אכן לא קיי"ל כשיטתו, שהרי לשיטתו כל שגוף החמץ אינו שלו אינו עובר עליו¹⁸ אלא א"כ הוא בביתו ממש¹⁹, דלית ליה סברת הרא"ש הנ"ל, כמבואר בדברי, ולפי זה לא הוה לן למיסר כשהוה אישדראל והפקיד ביד נכ"י את החמץ המופקד אצלו מנכ"י כיון שגוף החמץ אינו שלו, ור' ישעיה אחרון ז"ל²⁰ ורמ"א²¹ ושאר כל האחרונים הסכימו לאסור²². ואין לומר דמדוברגן אסור, דמנא ל[נן] להודש מדעתנו גזירה שלא נמצאת בתלמוד²³. דההיא דפרק כל שעה²⁴, דאית מינה הר"ן²⁵ ז"ל למיסר מדוברגן²⁶ לפי שיטתו, מיייר כשגוף החמץ של ישראל, דלשיטת הט"ז איכא בהא איסורא דאורייתא²⁷ (וכן הוא לפי שיטת הרא"ש²⁸). וכן מוכח דעת הב"י בשם הסמ"ג והג"מ והרבינו ירוחם וטור ושו"ע סי' תל"ד²⁹ שכתבו לומר דאיכא ברשותי³⁰, כדי לכלול החמץ שיש לו במקומות אחרים, ולהט"ז אף ברשותי לא היה לנו לומר כדי לכלול החמץ שברשות אחרים³¹, אלא ודאי שמה שעובר על חמצו שברשות אחרים היינו משום שהשאילו לו כו' כמ"ש: הרא"ש והכ"מ, וא"כ הוא נכלל במה שאמר ברשותי כמ"ש הפר"ח בסוף סימן זה ע"ש:

(ב) זמ"מ מדברי סופרים בו כך כתב הר"ן³² לפי שיטתו³³, וכן הסכים הפרי חדש³⁴, וכן תראה

וראה ק"א ס"ק א.
טז נודא לא, ב (ברדונו אצל נכ"י, שאם לא אמר מעכשיו קאי ברשות ישראל ואסור, וברלקמן סי' תמא ס"ד). ומשם הוכיח כן לשיטתו (ב, ב) ד"ה ומדו. (ט, י) ד"ה מודא. פ"ד"ח ס"א ס"ד"ה בפ"ק ו"ד. וראה ק"א ס"ק א"ב, שכן מוכרח גם לשיטת הרא"ש קיי"ל כוותיה.

גי הרא"ש שם. פסקי ריא"ז פ"א ה"א אות יא. שלטי הגבורים (ב, א) אות ב' כ"ח פ"ד ה"א. ח"י ס"ק ד'. יד יראה להם משנה פ"ד ה"א והטעם שצריכים לה ב' הלימודים (וא"כ יצאנו ונכלל גבולך). ואם הוא בעיר אחרת, ראה לעיל סי' תלו ס"ו קו"א שם ס"ק ג, אם נקרא חמץ זה מצוי אצלו.
טו פ"ח ס"א ס"ד"ה בפ"ק. משמעות הרא"ש וכו"מ שם.

צינונים לקונטרס אחרון

יד וא"כ לשיטת הט"ז אין ראה מהגמרא למיסר מדוברגן.
 טו קאי על מ"ש לשיטת הר"ן, שהאיסור הוא מדוברגן, וכ"ה לשיטת הרא"ש, כדלקמן קו"א ס"ק ב, כיון שהנכ"י אינו מתכוין להקנות לו המקום (ואולי מוסגר זה צ"ל לפני תוכית דלשיטת הט"ז).
 טז בטור ושו"ע שם ס"א מבואר שצריך לומר דאיכא ברשותי (כדלעיל שם ס"א), ובטור שם מבואר הטעם האמור כאן, וכ"ה בב"י שם בשם הסמ"ג והגהות מיימוניות (קושטא פי"ג ה"ז) ורבינו ירוחם (נתיב ח"א לת, ג).
 יז ולא יאמר בביתו.
 יח ראה אמרי יושר ח"א סי' כג. שלחן ערוך ח"ב עניני בדיקה וביטול ד"ה ולשית הרמב"ן, מנחת יצחק ח"ג סי' מב.
 יט (ב, ב) ד"ה ומדו. (ט, י) ד"ה מיהא.
 כ שסובר שם שאפילו הפקיד אצל נכ"י אינו עובר מן התורה. אבל כן הוא גם לדעת הרא"ש פ"א ס"ד (קיי"ל כוותיה כאן בפנים) כדלקמן בסמוך.
 כא סע"ף ד'.

א פ"א סי' ד.
 ב את המקום שהחמץ מונח עליו; משא"כ כשהטמין שם שלא מדעתו.
 ג ס"ק ד'.
 ד כתב הטעם שעובר עליו כי דבר הגורם לממן לא כממון, וא"כ החמץ של ישראל המפקיד, וחייב אפילו כשהוא בבית העניני³⁵. וא"כ אין ללמוד מכאן דיתר כשהטמין בחצרו שלא מדעתו.
 ה אפילו אחריותו עליו (כי דבר הגורם לממן לאו כממון).
 ו שלוח יש לימור מיותר מכבתיכם.
 ז פסקי ריא"ז פ"א ה"א אות יא. שלטי הגבורים (ב, א) אות ב.
 ח סע"ף א.
 ט ראה לקמן ס"ד.
 י ראה כללי הפוסקים וההוראה כלל קז.
 יא לא, ב (כשהחזירו אצל הנכ"י ולא אמר לו מעכשיו שאסור), וכדלקמן סי' תמא ס"ד.
 יב (ב, ב) ד"ה ומדו. (ט, י) ד"ה מיהא.
 יג כמבואר להלן בפנים, ובקו"א ס"ק ב.

הלכות פסח תמ

פג

ששית¹ כיון שגוף החמץ הוא שלוש² אלא שאינו מונה ברשותו ואם לא מכרו עד שהגיע שעה ששית חייב לבערו מן העולם לגמרי וכל רגע והגע³ שאינו מבערו הוא עובר עליו ככל ימצא מדברי סופרים ואם עבר עליו הפסח ולא ביערו היה חמץ זה אסור באכילה ובהנאה לכל אדם מישראל כדון חמץ שעבר עליו הפסח בבית ישראל⁴:

ב הואיל והאדם עובר על חמצו אעפ"י שהוא מופקד ביד אחרים או שהוא ממון שאינו נראה לו א"כ למה אמרה תורה לא יראה לך לומר לך שאף החמץ הנראה לך והוא מצוי בביתך אף על פי כן אין אתה עובר עליו אלא אם כן אני קורא בו לך כלומר שהוא שלך פרט לחמצו של נכרי המופקד ביד הישראל אפילו הוא עמו בביתו שהוא דר בו בפסח הרי זה מותר מפני שאינו שלו⁵ ואפילו החמץ הוא של גר תושב⁶ שירד הישראל שולטת עליו⁷ ועל נכסיו ואפילו הוא שרוי בחצירו של ישראל והוא וכל אשר לו כבוש תחת יד ישראל⁸ אף על פי כן כל זמן שאין שם הישראל נקרא על זה החמץ אין צריך לבערו⁹:

ג ומכל מקום מדברי סופרים נכרי שהביא חמצו לישראל בתוך הפסח כדי להפקירו אצלו לא יקבל ממנו הישראל¹⁰ אע"פ שאינו נוגע בהחמץ כדור אלא הוא אומר להנכרי הנה הבית לפניך הנה במקום שתרצה¹¹ אף על פי כן אסור גזירה שמה שכתב

קונטרס אחרון

שהסכים המ"א בסוף סי' תמ"ז¹². וכן מוכרת דעת כל האחרונים בסי' תמ"א סעיף א'¹³, דאף שהגיע זמנו קודם הפסח אם לא אמר לו מעכשיו אסור בהנאה לאחר הפסח, אף שהוא גזל ביד הנכרי, דאסמכתא לא קניא בדינינו ובדיניהם קניא¹⁴, וא"כ אין הנכרי מתכוין להקנות מקום להישראל¹⁵. וכן מוכח בהדיא במשנה פרק ט' בבבא קמא¹⁶ דחמץ של גזל אסור בהנאה לאחר הפסח. ולמאן דאמר בירושלמי¹⁷ (ע"י בחק יעקב¹⁸) דחמץ של א"י שהאחריות על הישראל מותר בהנאה, ע"כ צ"ל דהא דחמץ הגזול אסור היינו משום דהנגזל¹⁹ עבר עליו, אף שהיה אנוס, וכמ"ש בעל תק יעקב בספרו תורת השלמים סימן ו', והגזול לא השאיל מקום להנגזל, אלא ע"כ צריך לומר דהיינו מדרבנן כמ"ש הר"ן:

ושו"ע ס"ב.
כב רמב"ם פ"ד ה"ב. שו"ע ס"ב. נדון של גר תושב, שהוא שכיר ולקינו של ישראל השרוי בחצרו וכבוש חת ידו, נטבאר לעיל במהדורא בתרא לסי' רב וכו' דש.
כג רמב"ם שם. מ"א ס"ק ב.
כד ברייתא שם. מור וש"ע שם.
כה ברייתא וגמרא שם (שלושנדרים וזאת מהכתוב לך לך, תרי יבנה).
כו רוקח סי' רכז. ח"י ס"ק פ.
כז שבוה מותר לדברי הכל כשהפקיד קודם הפסח ולא קיבל עליו אחריות, כמבואר ברש"י ו, א"ה יחד לו בית. מור וש"ע ס"ק ב.

ציונים לקונטרס אחרון

כו צו ב.
כז פ"ב ה"ב, גבי עכו"ם שהפקיד חמץ אצל ישראל ולא ביערו, דלמ"ד מותר הטעם הוא: חמצו של עכו"ם הוא ישראל הוא שעבר עליו ולא ביערו.
כח סי' ד, שהביא ירושלמי זה. אבל ראה לקמן סי' וקני"א ס"ק יב, דלא קיייל בוותיה (ובאין ההוכחה היא מדעה זו בירושלמי).
כט שהחמץ שלו.

יז משנה כא, א. וברלקמן סי' תמה ס"א (ושם, שאו מני בכבירה אפילו נשאר ברשות הישראל). או להפקירו, כדלקמן שם (ואלא שאו אסור בהנאה אחר הפסח, כדלקמן סי' תמה ס"א). וראה תהלה לרד"י סי' לא ס"ק ה.
יח ראה לקמן סוף סי' ד.
יט כדלקמן סי' תמה ס"א – לענין מצות תשבתו דאורייתא ורובן, לעיל סי' תלד סוף סי' וש"נ. וראה מ"מ וצינים.
כ ר"ן שם. מ"א סי' תתנ ט"ק וזו. פ"רה שם במקף הסימן.
כא ברייתא וגמרא ה, ב (שלושנדרים וזאת מהכתוב לך, ובאן מבואר הטעם שנטבאר לך אצל לא יראה). מור

כב ס"ק מו.
כג ברלקמן שם סי' ד (מההיינו אצל נכרי ולא אמר מעכשיו). ומדון זה הוכיח כן הר"ן שם לפי שיטתו (כדלעיל ק"ו"א ס"ק א).
כד כדלקמן שם וש"נ. וראה אמרו יושר ח"א סי' כג.
כה שבוה מורה הרא"ש וסייעתו (להר"ן) שאינו עובר עליו מן התורה, ומכל מקום אסור מדרבנן.

הלכות פסח תמ

ויאכל ממנו¹⁰ שאין הנכרי משמר חמצו שלא יאכל ממנו הישראל¹¹ כיון שכבר הפקדו אצלו הרי סמך על נאמנותו.

אבל אם הנכרי אינו מפקיד אצלו החמץ מותר לו להניחו שיכנס לביתו וחמצו עמו?¹² ואף על פי שהישראל רואה אותו אין בכך כלום שהרי נאמר לך שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים¹³.

ומכל מקום אם נכרי זה הוא עבדו או פועלו שמונותו עליו אין להניחו שיכנס לבית לאכול חמץ אף על פי שהחמץ הוא של הנכרי מכל מקום יש לחוש למראית העין שיחשדו אותו¹⁴ שהוא מאכיל את עבדו חמץ בפסח אבל נכרי אחר שאין מוונתו עליו מותר להניחו ליכנס לבית לאכול מהחמוצו.

אבל אסור להניחו שיאכל מהחמוצו על השלחן בשעה שישראל אוכל על זה השלחן¹⁵ ואפילו אם זה הישראל אין לו שום הכירות עם זה הנכרי¹⁶ שאין לחוש שמא יאכילנו הנכרי מהחמוצו מכל מקום כיון שחמץ בפסח במשהו רחוק הרבר שלא יתערב פירור אחר של הנכרי בשל ישראל¹⁷ ואפילו אם הישראל הוא אוכל על מפה מיוחדת¹⁸ אף על פי כן יש להחמיר שלא יאכל על השלחן שהנכרי אוכל עליו חמצו משום¹⁹ לך לך אמרינן לנירא סחור סחור לכרמא לא תקרב²⁰:

ד' אבל מותר להניחו לאכול חמצו על השלחן בשעה שאין ישראל אוכל עליו²¹ רק שיהיה הישראל לנקות השלחן יפה אחר אכילת הנכרי שלא ישארו שם פירורין מהחמוצו²².

וכן צריך לזהר כשילך הנכרי מביתו שיטול כל חמצו עמו ולא ישתיר ממנו מאומה בבית הישראל גזירה שמא ישכח ויאכלנו²³ כיון שהוא רגיל בחמץ כל השנה יש בו לחוש לשכחה²⁴ יותר משאנו חוששים בשאר איסורי תורה שאדם בודל עצמו מהם ואינו שוכח איסורו כיון שאינו רגיל בהם²⁵ אבל כל זמן שהנכרי בבית אין לחוש שמא יסתפק הישראל מהחמוצו שהרי הנכרי הוא משמרו בעצמו²⁶.

ה' ואם הלך משם הנכרי והניח החמוצו מונח בבית ישראל שלא מדעתו²⁷ ואין הישראל רוצה (א) להתגרות עם הנכרי להשליך חמוצו מן ביתו לרשות הרבים צריך שיעשה

קונטרס אחרון

(ג) להתגרות בו עיין במ"ש בס"י תמ"ח.

לו רשבי"א שם. שר"ע שם.	כח רש"י ג, א ר"ה עושה לו מחיצה. מור ושר"ע ס"ב (שממנע זה צריך מחיצה י' מפחים, כדלקמן ס"ה).
לז רשבי"א שם. מ"א ס"ק ז.	כט ראה מ"א ס"ק ג.
לח שבת יג, א.	ל ברייתא ג, א. טור ושר"ע ס"ג.
לט מ"א ס"ק ז.	לא רש"י שם ר"ה אין זקוק.
מ ראה ח"י ס"ק יב.	לב מ"א ס"י חז' ס"ק ז, בשם אגודה (ראה אגודה פ"ב סכ"ג. אלה רבה ס"א).
מא כדלעיל ס"ג ושר"ע.	לג שו"ת הרשב"א ח"א ס"י קעז. שר"ע ס"ג.
מב כדלעיל ס"י תלא ס"ד (במעט הב') ושר"ע.	לד עולת שבת ס"ג. פרי"ח ס"ג. ח"י סוף ס"ק יג. דק יומ"ק ס"ק יב.
מג מ"א ס"ק ג.	לה רשבי"א שם (לענין הפסק מפרה).
מד רשבי"א שם. מ"א ס"ק ג.	
מה שו"ת ריב"ש ס"י תא. דמ"א ס"ב.	

צינונים לקונטרס אחרון

הלכות פסח תמ

פה

לפניו מחיצה גבוהה¹⁰⁰ מפחים¹⁰¹ כדי שיהיה לו היכר ולא ישכח על איסור חמץ ולא יבא להסתפק ממנו¹⁰² וצורך שתהא המחיצה עשויה מדבר קבוע שהוסמת היא העוברים שם אבל לא מסדן וכיוצא בו כיון שיכולין לילך ולבא תחת הסדן¹⁰³ יש לחשוש שזמא יבוא להסתפק מן החמץ המונח שם ואם הוא שבת או יו"ט שאי אפשר לעשות מחיצה מדבר קבוע¹⁰⁴ יכפה עליו את הכלי עד הערב¹⁰⁵ כדי שיהיה מוכסה מן העין ולא יבוא לאכול ממנו ולערב מיד יעשה לפניו מחיצה כהלכתה ולא יסמוך על כפיית הכלי גזירה שזמא ינמל הכלי לצורך תשמישו¹⁰⁶ ויתגלה החמץ וישכח ויאכלנו:

ז ואם הדבר ברור וידוע שלא ישתהה הנכרי חוץ לביתו של הישראל שחמצו מונח בתוכו רק בחצי היום ואח"כ יהזור לבית הישראל ליטול חמצו משם א"צ לעשות לפניו מחיצה אפילו הוא חולו של מועד שמוטר בעשיית מלאכה (שאינה מעשה אומן כמו שיתבאר בסיומן תק"מ¹⁰⁷) אלא די לו בכפיית כלי עד שיבא הנכרי ויטול חמצו דכיון שלא ישתהה הנכרי רק בחצי היום אין חוששין שזמא ינמל הכלי בחצי יום זה¹⁰⁸:

ז וכל זה כשכבר הלך לו הנכרי ונשאר חמצו מונח בבית הישראל שלא מדעת הישראל אבל לכתחלה לא יניחה הישראל לילך מביתו אלא אם כן יטול חמצו עמו אפילו לא ישתהה שם חוץ לביתו רק שעה אחת ואפילו רוצה לעשות לפניו מחיצה כהלכתה¹⁰⁹:

ח כמה דברים אמורים בתוך הפסח או בערב פסח משעה ששית ולמעלה אבל קודם שעה ששית מותר¹¹⁰ לקבל פקדונות חמץ מן הנכרי אע"פ שיהיה הפקדון בביתו כל ימי הפסח אין בכך כלום רק שיעשה לפניו מחיצה כהלכתה¹¹¹ כמו שנתבאר¹¹²:

ט כמה דברים אמורים¹¹³ בשאין אחריות הפקדון על ישראל¹¹⁴ מגניבה ואבירה כאונס¹¹⁵ דהיינו שאם ישמרו הישראל כדרך השומרים ואח"כ יגנב או יאבד ממנו לא יתחייב הישראל לשלם לו מדין תורה ולא מדין המלך והקוין על עמו¹¹⁶ כגון שקיבל ממנו הפקדון בסתם¹¹⁷ ולא אמר לו הישראל שיתחייב לשלם לו אם יגנב או יאבד ממנו כאונס אבל אם אחריות הפקדון על הישראל¹¹⁸ שאם יגנב או יאבד ממנו יתחייב לשלם לו מדין תורה אע"פ שלא פשע בשמירתו כגון שאמר לו הישראל אם יגנב או יאבד ממני אשלם לך וקנה ממנו הנכרי¹¹⁹ בקנין סודר¹²⁰ שלא יהזור בו או אפילו לא

נח ורקח מוס"י רמז. ובלעיל ריש ס"ג.

נו רב יהודה אמר רב ג, א. מור ושילע"ס.

נז סעף ה' וש"ג.

נח זוהי דעת דא' שמבארת בפסעים מ"ב. דעה הב' מבארת לקמן ס"ג ואילך, והחכמה – לקמן סמ"א.

וראה כבוד מלכים ע' ק"ג.

נט נמ"א ה, ב. מור ושילע"ס א.

ס רא"ש פ"א מ"ד בשם ר"י, בתוס' ב"ב פ"ב ב ד"ה.

אמור, רבנ"ש פ"ד ה"ג (ראה ב"ח ר"ה וכתב ר"י).

דעה דא' במור ושילע"ס, וראה ק"א ס"ג.

סא ראב"ד פ"ד ה"ד, וכמאור חזו"ט שם. מ"ז ס"ק א.

מ"י ס"ק ח (אף לדעה זו).

סב מ"י ס"ק א, ממשמעות הרמב"ם פ"ד ה"ג ורש"י ג,

א ד"ה הפקדון.

סג נמ"א שם. מור ושילע"ס שם.

סד ב"י חזו"ט מ"י שא ד"ה כתב הרב המגיד, ח"י שם.

סה לענין קנין סודר נבכר ק"א סוף ס"ה, ולקמן

ס"י תמא ק"א ס"ק ג וש"ג.

מו נמ"א ג, א. מור ושילע"ס ב"ב (לענין הפקדון). ומ"א

שם. מ"ז ס"ק ג (לביי חול המועד). וכו"ה לקמן ס"ח

ס"א. ס"י תמא ס"ב וסמ"ג. וראה לעיל ס"י תלג ק"א

ס"ק ד, הפנע שאין חוששין שזמא יגרוהו עכברים בפסח ויניחהו חוץ לחצונה.

מז רש"י שם ד"ה עושה לו.

מח מ"א ס"ק ד.

מט כדלעיל ס"י שמו ס"ו.

נ רב יהודה אמר רב בנמ"א שם (לענין מוצא חמץ

בפסח, ובלקמן ס"י תמו ס"ה). רבי"ש ומ"א שם

(לענין נכרי שנתה חמץ בביתו כלא שרתו).

נא רש"י שם ר"ה עושה לו.

נב סימן ה' שבוע"ר לא הגיע לדינו, וראה שילע"ס שם

ס"א.

נג מ"א ס"ק ה.

נד תוספות ה'פוסקים (שנמנו לעיל ריש ס"ג, שבפסח

אמור לקבל כלל פקדון חמץ, ושנמנו בס"ה, שרק

כשנתה שלא מדעתו צריך לכפות כלי או לעשות מחיצה).

קנה ממנו אלא שדין המלך הוא שישלם לו כיון שאמר לו כן בפירוש בשעת הפקדון ועל סמך זה הפקדון אצלו¹⁰ הרי פקדון זה נחשב להישראל לענין כיעור המזן כאלו הוא שלו ממנו כיון שהוא חייב באחריותו וחייב לבערו בערב פסח מן התורה ואם לא כיעורו עובר עליו בלא תעשה שנאמר¹¹ לא ימצא בבתים ולא נאמר לא ימצא לכם בבתים פרט לשל אחרים אלא על כרחך אף בשל אחרים עובר עליו אם הוא מופקד אצלו ואי אפשר לומר אף כשלא קיבל עליו אחריות יעבור עליו שהרי כבר נאמר¹² לא יראה לך שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים הא אין הכתוב מדבר אלא כשקיבל עליו אחריות¹³ כיון שאילו היה נגנב או נאבד חל ההפסד על הישראל הרי הוא כשלו¹⁴ ממש לענין כיעור המזן בלבד¹⁵ מגזירת הכתוב:

י אבל אם לא קיבל עליו הישראל אחריות גניבה ואבירה באונס¹⁶ * ואפילו אם הנכרי הוא אלם ויכפהו לשלם לו אף אם יגנב או יאבד ממנו באונס מכל מקום כיון שהישראל לא קיבל עליו אחריות האונס והוא פטור מדין תורה ומדין המלך אין החמץ נחשב כשלו עד שמתחייב באחריותו בגזילת הנכרי¹⁷:

יא וכל זה כשקיבל ממנו הפקדון כסתם שלא ייחד לו מקום¹⁸ להניח בו הפקדון אלא

נמלו הישראל מיד הנכרי והניחו באוזה וזית שכביתו ורשות בידו לטלטלו ולפגותו מווית זו ולהניחו בוית אחרת כיון שלא הבטיח להנכרי ליחד קרן וזית אחת לחמצו וכן אם אמר להנכרי הרי כל ביתי לפניך הנה פקדונך באוזה מקום שתרצה בבית¹⁹ דיכין שלא ייחד לו הישראל וזית מיוחדת לחמצו הרי החמץ מסוד ביד הישראל לפגותו מקרן וזית זו ולהניחו בוית אחרת כמו חמץ שלו ממש לפיכך אם קיבל עליו אחריותו הרי הוא נעשה כשלו ממש ועובר עליו.

אבל אם בשעה שהפקיד אצלו²⁰ ייחד לו וזית מיוחדת שיהיה חמצו מונח שם עד שיבא הנכרי ליטלו משם²¹ והניחו הנכרי בעצמו באותה וזית שייחד לו הישראל²² או שהניחו

ס' תמנ קו"א ס"ק ב. הקרי הלכות ג סב. ב. שלחן המלך ה"ב ע' מו תערה ג. קובץ ר"ת ב' ע' כא.

עא ברייתא וגומרא ג. א. וראה לעיל פי' שצ"ע ס"א.

עו פ"ז ס"ק ב (שהו לא מנתי גם לדעה זו). וראה הקרי הלכות ה"ג ס"ד, א.

עז פרוח. ח"י.

עח טור. ר"ת בתוס' ג, א ד"ה יחד. שו"ת הרשב"א סי' קעג. רמב"ן תובא במ"מ פ"ד ה"ב ר"ן (ג, ב) ד"ה

גרסי' בנמ'. ראש פ"א סי' ג. וראה קו"א ס"ק ה, שפ"ה גם דעת הרי"ד ורי"א. דעה דב' נתבארה לקמן סי"ג, והדברכה – סמ"ז.

עט ד"ה בתמנאר פ"ב (ג, ס): כשיחד להנכרי בית כל ימי הפסח אע"ג הקביל אחריות או נני כגון שהחזירו ישראל לרשותו של נכרי כל ימי הפסח שאין אחריות עליו

(הרי שכשדו ישראל החזירו לא נתייחד אלא כשהאחריות על הנכרי). וראה קו"א.

סו ח"י שם.

סז שבות זב. יב.

סח שבות זב. ג.

סט גומרא שם.

עא רבא שם. רמב"ם שם ה"ג.

עב גמרא ורש"י ג, תע"א – ל"ד רב הגורם למקנן לאו כמקנן דמי, והכי ק"ל – כחלעיל סי' רמו קו"א

ס"ק ג (ד"ה דא) ורש"י וראה מ"מ וציונים.

עב רמב"ם פ"ד ה"ג (ובלעיל ריש פ"ט ורש"י). ח"י ס"ק א (הדינו הוקא שקיבל, ובחלעיל ס"ט). פרוח ס"א

(ד"ה ולענין הלכה, והכי נקטינן).

עג ראב"ד פ"ד ה"ד, וכמאור המ"מ שם. דעה הב' שנשת"ע פ"א. ט"ז ס"ק א. דעה הב' נתבארה לקמן

ס"ג והדברכה – סמ"ז.

עד רמב"ם ה"ל שכירות פ"ב ה"ג. פ"ח ס"א ד"ה ורמב"ם. וראה גם לקמן סי' תמא ס"ד. וראה לקמן

הלכות פסח תמ

פז

שם הישראל (ד) במעמד הנכרי¹⁹ והבטיח לו²⁰ שווית זו תהא מיוחדת לחמצו עד שיבא הנכרי ויטלנה מהם כיון שאין החמץ מסור ביד הישראל לטלמלו ולפנותו מווית זו למקום אחר שיהיה כבר מסר אותה וזית להנכרי²¹ אין צריך לבערו אף שקיבל עליו אחריות מנגיבה ואברה באונם (רק שיהיה לעשות לפניו מחיצה כהלכתו²² כמו שנתבאר¹⁹) שנאמר לא ימצא מי שצמי בידך יצא זה שאינו מצוי בידך²³ שהרי הוא מונח בוית המיוחדת לנכרי והרי זה דומה למקבל עליו אחריות חמצו של נכרי המונח ברשות הנכרי שאינו עובר עליו¹⁹ אע"פ שהחמץ של ישראל ממש המונח ברשות נכרי הרי זה עובר עליו כמו שנתבאר למעלה¹⁹ מכל מקום חמץ זה הוא של הנכרי אלא שאחריותו הוא על הישראל לפיכך אין לו דין חמצו של ישראל ממש²⁴ ואינו עובר עליו אלא אם כן הוא מסור בידו לטלמלו ולפנותו לכל מקום שירצה כמו חמץ שלו ממש:

יב כמה דברים אמורים כשהחמץ הזה בשעת הביעור דהיינו שעה ששית בערב פסח הוא מונח באותה וזית שיהיה לו ולכך אין צריך לבערו וכן בכל ימי הפסח²⁵ כל זמן שהחמץ הוא מונח בוית שיהיה לו אינו עובר עליו ממש שנבאר אבל אם פניה הישראל את החמץ חזרת לו וזית אחרת שבבית או שבכל מקום שברשותו וכשהגיע שעת הביעור הוא מונח באותו וזית האחרת חייב לבערו או שיחזירונו מיד למקומו.

ואפילו (ה) נטל הישראל את החמץ הזה קודם שהגיע זמן הביעור והולוכו לנכרי אחר

קונטרס אחרון

(ד) במעמד הנכרי בו כך כתב הב"ח²⁶. וכן מצאתי בהדיא בספר המאור פ"ב²⁷. וכן מצאתי בהדיא במגיד משנה²⁸ בשם בעל העיטור²⁷ והרמב"ן ושאר מפרשים דאף שעשה לו מחיצה לא סגי אם לא ייחד לו בית, ועל כרחק הוא מטעם שכתב הב"ח²⁷, דלא כפי חדש¹⁷ שחלק עליו בזה. וכן מצאתי¹⁷ בהדיא בטור שכתב דאם לא קיבל עליו אחריות צריך שיעשה מחיצה כו', ולהפרי חדש¹⁷ וט"ז²⁹ אף כשקיבל עליו אחריות סגי במחיצה. וכן משמע בט"ז בסוף דבריו¹⁷ דאם לא כן אין הבנה לדבריו ודו"ק:

(ה) נטל הישראל בו כך כתב דמ"א³⁰ בשם ר' ישעי' אחרון ז"ל³¹, והסכימו לזה שאר כל

- פ** ב"ח ס"ג ד"ה ויראה לי. שייך כנה"ג הגה"פ. וחב"ן הובא בח"מ שם (ראה ק"א ההוכחה מדבריהם).
פא אף שלא קנה ממנו ויכול לחזור בו (ראה ק"א ס"ק ה), ומכ"ש אם השכיר לנכרי הדרר (ראה לקמן ס"ג – שנה זו תלי' במחלוקת זו).
פב שנה זו ש"ס שאין מצוי בידך. וראה ק"א ס"ק ה.
פג מ"ז ש"ס. וראה ק"א ס"ק ד.

צינונים לקונטרס אחרון

- לא ס"ג ד"ה ויראה לי.
 (ט, ז); בשיחד להנכרי בית כל ימי הפסח אע"פ דקביל אחריות אי נמי כגון שהחזירו ישראל לרשותו של נכרי כל ימי הפסח שאין אחריות עליו (הרי כששהישראל החזירו לא מהני יחד אלא כשהאחריות על הנכרי).
 לג פ"ד ה"ב.
 לד קכ"א, ג.
 לה דשמא הני לא חפץ וא"כ לא זכה באותה וזית, וראה לרשב"א שם ד"ה חמצו, דסגי מחיצה כשעושה מרצונו דגוי, וראה עוד הוכחות לזה לקמן ק"א ס"ק ה.
 לו ס"ב ד"ה תבב בספר ב"ח. וראה גם לקמן ק"א
- ס"ק ה.
 לו אוצ"ל: משמע (שכלא ייחד לו בית לא סגי בעשה מחיצה).
 לח ראה שם ס"ב ד"ה וצריך (שאין צריך מחיצה אלא כשלא קיבל אחריות).
 לט ס"ק ב (שלרעה זו מועלת מחיצה אפילו בקיבל אחריות).
 מ שצריך ליחד מקום ולא מהני כשאמר לו הנה הבית לפניך כו', שבודאי מיירי שייחד בפניו ומרעהו, וראה הגהות על שו"ע הל' פסח.
 מא סעף א.
 מב ספקי ריא"ז פ"א היא אות יא. שלטי הגבורים (ב, א) אות ב.

והפקידו אצלו בביתו^צ אף על פי כן כשיגיע זמן הביעור חייב ללך ולטלו מיד הנכרי ולבערו או שיחזירונו לאותו זווית שיחדר להנכרי המפקיד.

קונטרס אחרון

האחרונים, ומשמע מדבריהם דאפילו בדיעבד אסור בזה²⁰. אע"ג דביעבד סמכין על רבינו תם²¹ וסיעתו דמהני ייחד לו בית, כמ"ש החק יעקב²² בשם האחרונים, מ"מ בזה גם ר"ת מודה²³, כיון שהוא בעצמו הפקידו ביד הנכרי הרי הוא מסור בידו לפנותו למקום אחר, דגריע מייחד לו בית שאינו מסור לו שהרי אותה זווית מסורה לנכרי כדפירש"י²⁴. דלא כפרי הדש²⁵ שכתב בפשיטות בלי שום ראיה דלר"ת וסיעתו שרי בהא, וזה אינו, שהרי הרי"א²⁶ שממנו מוצא דין זה סבירא ליה כר"ת וסיעתו בייחד לו בית²⁷, ואפ"ה אוסר בזה, אלא ודאי הדעיקר כדמשמע מכל האחרונים. וכיון שכן שוב אין סבירא כלל להקל בדין זה בייחד לו בית²⁸, סוף סוף עכשיו הוא מסור בידו לפנותו ממקום שהוא מונח שם.

וגם אותה זווית שייחד לו אינה קנויה להנכרי, רק שהיא מסורה לו²⁹, שהרי שכירות קרקע אינה נקנית לא"י בחזקה, אף למאן דאמר שנקנית בכסף, כמבואר בב"י ח"מ סוף סי' קצ"ב מחודשין [ט"ו]. וה"ה לשאלת קרקע שהן שוים בזה, כמבואר שם ובשו"ע סי' קצ"ה סיפ"ה ט'. ועי' בט"ז שם סי' קצ"ד סי"א בהג"ה³⁰, וכך פסק הש"ך שם³¹ בשם הב"ח³², וא"כ הישראל יכול לחזור בו³³. אלא שכל זמן שלא חזר בו נקרא אינו מצוי בידך, כיון שכבר מסרה להנכרי. אבל כשהזר בו ומטלבלו מזוית זו לבית הנכרי, מעתה הוא מסור בידו לטלטלו לכל מקום שירצה, והיינו מצוי בידך דאמרינן בגמרא. שאף שר"ת³⁴ וסיעתו פירשו דהרי זה דומה למקבל עליו אחריות על חמצו של נכרי בבית הנכרי אעפ"כ אין צריך שיקנה הנכרי את מקומו בקנין גמור, שלא הזכירו שיתן לו כסף³⁵, וכ"כ בהרי"א הרי"א³⁶ ע"ש. ואף קנין סודר לא הזכירו, ועי' בש"ך בח"מ סי' קכ"ג³⁷ שהנכרי דאין נכרי קונה בקנין סודר, ובפרט לשיטת התוס' דשכירות ושאלת קרקע אין קנה בקנין סודר כמ"ש הש"ך בסי' קצ"ה סק"י. אם כן לא משכחת לה קנייה לנכרי בשכירות ושאלת קרקע להב"ח והש"ך וט"ז³⁸, החולקים על מ"ש רמ"א שם בסי' קצ"ד סיפ"ה א' בהג"ה, אלא ודאי כדאמרן. וכ"מ בהרי"א בספר המאור בפ"ק ע"ש:

כשיחד ונטלו והוליכו בו). והסמינו לזה שאר כל האחרונים (ק"א ס"ק ה).

צ פסקי ריא"ו פ"א ה"א אות יא. שלפי הגבורים (ב, א) אות ב. רח"א ס"א (כלא ייחד לו בית, והוא הדין

צינונים לקונטרס אחרון

והב"ח, וכ"ה לקמן בסוף הקו"א. אמנם ראה סדר מכירת חמץ שמשכירים המקומות שהחמץ מונח בהם לנכרי בקנין כסף (ברעת הרמ"א הג"ל), וראה תיקוני מקוואות ע' קנה (בשו"ע).
גג ס"ק ב.
נד שם ד"ה כתב הר"ן.
נה אפילו בכסף, וכ"ש בחזקה.
נו בחו"ש שם ד"ה יחד.
נא אף לדעת הרמ"א הג"ל דמהני בו קנין כסף.
נב ייחד ישראל ביתו לגוי, ששהשאלו לו או השכירו לו.
נב ס"ק ל. ראה גם לקמן שם תמא קו"א ס"ק ג וש"נ.
ס קידושין בן, א ד"ה ומקומו. בי"א, ב ד"ה מקומו. טור ושו"ע סי' קצ"ה ס"ט בשם י"א.
סא הנזכרים, שישאל אינו קונה מנכרי אפילו בכסף, וכ"ש בחזקה.
סב ראה מ"ש שם (ב, ע"א). ואוצ"ל: ב"ב"ב (ט, ב: כגון שהחזירו ישראל לרשותו של נכרי כל ימי הפסח שאין אחריות עליו; משמע שאם האחריות על הישראל לא סגי במה שהחזירו מעצמו לרשות הנכרי).

נג ראה מ"א ס"ק א שהתיר לומר לנכרי הרי שלך לפניך.
נד פתוס' ו, א ד"ה יחד (שהיא הדעה שבש"א).
נה ס"ק ג. לקמן ס"ט.
נו דלא חשיב זה כמו ייחד לו בית.
נז ו, א ד"ה שאין מצוי. וברלעיל ס"א.
נח סוף סי' א ד"ה ומ"ש ואפילו. וראה גם לעיל קו"א ס"ק ד.
נט שם אות י. בשם מו"ה (תוס' י"ר"ד שם ד"ה רב אש). שלטי הגבורים (ב, ב) אות א.
נז שגם בזה נאסר כשהוליכו לנכרי אחר, כמבואר בפנים.
נא כלומר, אף שבגמרא (ו, א) אמרינן שדין ייחד לו תלוי בדין שכירות אי קניא נוראה פסקי ריא"ו שם ושרית הרשב"א סי' קעז דהיינו שהשאלו לו או השכירו לו. וראה לקמן ס"ג, שמחלוקת זו היא גם כשמשכיר לו זווית או חדר). מכל מקום מהני ייחד אפילו כשאנחה קנייה לנכרי (כמבואר לעיל בפנים ס"א; והבטוח לו); אלא שגם בזה יש חילוק בין מסורה לו לבין אינה מסורה לו.
נב ששכירות ישראל מעבדים אינו קונה בכסף (דלא כרמ"א שם). וכן מובא לקמן בסמוך מהש"ך

הלכות פסח תמ

פמ

במה דברים אמורים כשהנכרי הנפקד השני לא קיבל עליו אחריות החמץ בדרך שקיבל עליו הישראל אבל אם כל האחריות שהיה על הישראל קיבל עליו גם כן הנכרי הנפקד השני אין צריך לבערו אע"פ שהמץ שהוא של ישראל ממש הנפקד אצל נכרי אף שקיבל עליו הנכרי אחריות אין מועיל כלום לפטור את הישראל שלא ינכרו עליו בכל יראה כמו שנחבאר למעלה³⁹ מכל מקום חמץ זה שהוא של נכרי אלא שאחריותו הוא על הישראל וע"י כן נעשה כאלו היה שלו וכיון שנכרי אחר קיבל עליו אחריות שהיה על הישראל אין לישראל חלק ונחלה בחמץ זה ואין צריך לבערו כלל⁴⁰ אף אם הישראל לא ייחד זווית מיוחדת לנכרי המפקד⁴¹:

יג ויש חולקין על כל זה⁴² ואומרים דכל שאחריות החמץ הוא על הישראל אפילו לא קיבל עליו אלא אחריות של גניבה ואבירה הבאים מחמת פשיעותו שלא שמר בדרך השומרים ולא באחריות של גניבה ואבירה הבאים באונס⁴³ וכן אפילו אם לא קיבל עליו אחריות כלל בין מחמת פשיעה בין מחמת אונס אלא (1) לשמור בחנם⁴⁴ ונמצא⁴⁵ שהנכרי הוא אלם ויפרע ממנו אם יגנב ויאבד ממנו⁴⁶ מחמת (1) פשיעותו

קונטרס אחרון

(1) לשמור בחנם בו' הנה⁴⁷ החק יעקב⁴⁸ כתב להלך בזה, משום דאין לנכרי דין שומרים, והעתקתי דבריו⁴⁹ לענין שומר שכו', ויש נפקא מינה בדיעבד⁵⁰, אבל בשומר חנם כיון דאין להחמיר אלא לכתחלה, כמו שכתב האלי' זוטא⁵¹ והחק יעקב⁵², ודאי דלכתחילה יש לחוש באיסור חובה לדעת הש"ך בחומ"מ סי' ש"א⁵³ שפסק כהאומרים דשומר חנם חייב בפשיעה אף בשל נכרי, אף שזהו דעת הרמב"ם שם, והרמב"ם מיקל כאן בשומר חנם⁵⁴, אין זה כלום באיסורי תורה, כמבואר בכללי ההוראה⁵⁵:

(2) פשיעותו בשמירתו כן בו' מוכח בהדיא ברא"ש⁵⁶, שכתב ובה"ג. כתב דאפילו שומר חנם נמי, ומגבגב ומיתבר בפשיעה קאמר, והרמב"ם כתב שאם הנכרי אלם כו' עכ"ל.

צו כלומר, שאפילו קיבל לשמור בחנם ולא פירש שמקבל עליו אחריות, מכל מקום יש להחמיר לכתחלה כהאומרים, שגם שומר חנם בנכרי חייב בפשיעה (וכ"ה לקמן סי' תמא סי"ד). וראה קו"א סי' ג. וראה קובץ יציל תורה (נגי) ג' ע' רלג.

צז כלומר, או אפילו להאומרים ששומר חנם בנכרי אינו חייב בפשיעה, אלא שנמצא שהנכרי הוא אלם ויפרע ממנו כשיגנב ויאבד ממנו בפשיעה. וראה קו"א סי' ג.

צח דמבי"ם פ"ד ה"ד. דא"ש פ"א סי' ט"ד נטור (שהביאו דברי הרמב"ם מבלי לחלק). דעה דא' ביטע"פ ס"א.

צא סעיף א.

צב מ"א ס"א א. ודעה הב' מנארת לקמן סי"ד, והרמב"ם פ"ג.

צג שהיו גם כשיהיו לו זווית, מ"מ נעשו שהפקדו בדי אחר הוא שמור בידו, כמבואר בקו"א סי' ה.

צד על כל מה שנתבאר לעיל ס"ט"ב, שהן ד' מחלוקות נפרדות שפירשו במ"ג"ד. והרמב"ם הוא לקמן ס"ט.

צה רש"י ג, א ד"ה הפקדו, לפירוש הר"ן שם (ב, ב) ד"ה נט"פ בנז', וכדפירש ברבריו פ"ה ס"א ד"ה בנ"ק. דא"ש פ"א סי' ט"ד, ובשם בח"ג הל' פסח (כג, רע"ג). דעה הב' במור ושול"ע ס"א.

צינונים לקונטרס אחרון

טס ט"ק ג, שצ"ן למה שהאריך בסי' טו ט"ק קכו, לפסוק כהרמב"ם (הל' שכירות פ"ב ה"ג).

ע בדלעיל ס"ט יושי'. וא"כ יוצא שכאן שקיבל לשמור בחנם אינו חייב לבער לכל הדעות, לכל אחר מטהמיה.

עא ש"ך יו"ד סוסי' רמב בסוף הפלפול ד"ה וכתב עוד הרב, ובקיצור בהנהגת הוראות אות ז. וראה כללי הפוסקים וההוראה כלל לו.

עב פ"א סי' ט"ד, שדעתו שאפילו האלם לא יפרע ממנו אלא כשפשע בו, מ"מ חייב לבער (אף שלדעת הרמב"ם בעצמו אינו כשלו אלא כשהאלם יפרע ממנו גם בגניבה ואבירה באונס, כדלעיל ס"ט"ה).

טג ראה במצוין על האמור בפנים, שאפילו קיבל לשמור בחנם ולא פירש שמקבל עליו אחריות, מכל מקום יש להחמיר לכתחלה כהאומרים, שגם שומר חנם בנכרי חייב בפשיעה (וכ"ה לקמן סי' תמא סי"ד). וע"ז מבאר כאן, דהיינו אף שהחק יעקב כו'.

טד ט"ק א וסי' יד וט"ו תמא ט"ק ח.

טה לעיל ס"ט. וראה גם לקמן סי' תמא ס"ט.

טו כדלעיל ס"ט ולקמן ס"ט, ששקיקבל אחריות שומר שכו' אסור אף בדיעבד.

טז ס"ק ג.

טח ס"ק ז.

הלכות פסח תמ

בשמירתו הרי החמץ זה הוא בשל ממש וחייב לבערו בערב פסח מן התורה וכן אפילו אם השכיר לנכרי חדר^{טז} (ח) מיוחד בביתו שם החמץ שאינו נפטר מחיובו בשביל זה (אלא) שאין החמץ מסור ביד הישראל למלמלו ולפנתו למקום שירצה^{טז}:

יד וכן אפילו (ט) אם נמל הישראל את הפקדון והולוכו לבית נכרי אחר והפקדו אצלו וקיבל עליו הנכרי השני כל האחריות שהיה על הישראל אף על פי כן חייב לבער דכיון שאם יגנב או יאבד מהנכרי השני הרי נכרי המפקד חוזר על הישראל שישלם לו חמצו ואין לו כלום על הנכרי השני שהרי לא הפקד בידו מאומה לפיכך נחשב חמץ זה להישראל כאלו היה שלו ממש שהוא חייב לבערו אף אם הוא מופקד ביד נכרי וקיבל עליו הנכרי אפילו אחריות של גניבה ואבירה באונס^{טז} כמו שנתבאר למעלה^{טז}.

אבל אם הנכרי המפקד לא הפקיד כלל את החמץ ביד הישראל אלא הפקדו ביד הנכרי אחר והישראל קיבל עליו אחריות הפקדון אינו עובר עליו אפילו אם הנכרי הנפקד לא קיבל עליו שום אחריות^{טז} שהרי נאמר בבתיכם וזה החמץ אינו בביתו וברשותו של הישראל

קונטרס אחרון

וטעמו של הרמב"ם^{טז} הוא משום דמפרש^{טז} בעיתו לשלומי על ידי כפיה, כמבואר במגיד משנה ע"ש, דאל"כ הוה ליה למימר נראה לי, כדרכו^{טז}, ועיין בפרי חדש^{טז}:

(ח) מיוחד בו כן הוא דעת הרמב"ם, דאפי' באלם לא מהני יתוד, דאל"כ למה השמיט דין יתוד, שהרי מזה הוכיחו המגיד משנה^{טז} והב"י^{טז} והרמב"ם פליג על ר"ת^{טז} וסייעתו. וכן מוכח בש"ע שהשמיט לגמרי דין יתוד, דלא קיי"ל כר"ת, כמ"ש המ"א בס"ק. ועיין בחק יעקב^{טז} דאין לא קיי"ל הכי לענין ידעבד, אבל לכתחילה יש להחמיר דלא מהני יתוד אפי' בשומר חנם, כדעת רש"י וכמשמעות הש"ע:

(ט) זמן אפילו בו כ"כ החק יעקב^{טז}, דלא כמ"א^{טז}, וכ"כ הפרי חדש^{טז} שיש להסתפק בזה, ולכן כתבתי^{טז} להחמיר לכתחילה ולהקל בדיעבד, כמו שכתבו האחרונים^{טז} גבי יתוד לו בית, שהוא מחלוקת בין רש"י ורי"ף ורמב"ם^{טז} ובין ר"ת ורא"ש ור"י ורז"ה הלוי ורמב"ן^{טז}, וכך כתב האלי זוטא^{טז} וחק יעקב^{טז} גבי שומר חנם, שהוא מחלוקת בין רש"י ובה"ג ורא"ש^{טז} ובין רמב"ם ורי"ף^{טז}, וכן יש לפסוק באלם, שהט"ז^{טז} פסק כהמקילין והחק יעקב^{טז} פסק כהחמירין:

קיבל אחריות). רעה הא' בצור. ש"ע ס"א (שהשמיט הוא דידה לו בית). וכן מורי באלם, ומכל מקום לא מהני יתוד, ונתבאר בק"א ס"ק ח.
קא ח"י ס"ק ה, בדעת ראו' ורמ"א דלעיל ס"ב וראה ק"א ס"ק ט.
קב סעיף א.
קג טעם קמ"ג.
קד טעם קמ"ג. באר השב ס"ק ב בשם הסבטת הפוסקים.

צט לעיל ס"א בנייר שוק יתוד לו ובגמרא ג, א אגרינן שוה תלוי בין שכירות או קניא (ראה גם שולחן הרשב"א ס' קעק, ובקניא ס"ק ה, שבי"ח גם כשהשכיר או השאיל לו).
ק וה"מ פ"ד הל"ג (שהשמיט הוא יתוד לו בית. ראה מ"מ שם. ב"י ד"ה הל"ב ובי"ח ס"ג ד"ה הל"ב). רי"ף שהשמיט הוא יתוד לו בית. ראה שולחן הרשב"א רס"י קעו. ב"י שם). רש"י ג, א ד"ה חדר (בנייר) בלא

ציגונים לקונטרס אחרון

פג טוף ס"ק ד.
פד לקמן ט"ז.
פה ח"י ס"ק ג בשם האחרונים.
פו כמצויין בפנים ס"ק ג.
פז כמצויין לעיל ס"א.
פח ס"ק ג.
פט ס"ק ד.
צ כמצויין בפנים ריש ס"א.
צא כמצויין לעיל רס"ט.
צב טוף ס"ק א.
צג ס"ק ח.

נג פ"ד ה"ד, שמחייב באלם.
עד את האמור בגמרא ה, ב.
עה בכל מקום שהרמב"ם מוסיף הלכה מסבא דנפשיה.
עו טוף ס"א.
עז פ"ד ה"ב"ג.
עח ד"ה הל"ב.
עט בתוס' ו, א ד"ה יתוד.
פ ס"ק ג, וכ"ה לקמן ט"ז.
פא ס"ק ה, בדעת ראו' ורמ"א, דלעיל ס"ב.
פב ס"ק א, דלעיל שם.

הלכות פסח תמ

צא

שהרי נכרי הנפקד לא השאיל להישראל את המקום שהחמץ מונח עליו בביתו אלא להנכרי המפקד אצלו הוא שהשאילו¹⁷.

ואף מדברי סופרים אין צורך לבערו¹⁸ כיון שגוף החמץ אינו שלו אלא ע"י שאחריותו עליו הוא נעשה כשלו לפיכך לא גזרו עליו חכמים בשלא הפקדו הוא בעצמו ביד הנכרי:

מזו ואין צורך לומר (י) שאם אחר שהפקד הנכרי בעל החמץ את חמצו ביד הישראל וקיבל עליו הישראל אחריות חור הישראל והוליכו לבית בעליו הנכרי והפקדו אצלו

אע"פ שהתנה עמו הנכרי שיהיה עליו עריין אחריות הפקדון כמו שהיה מקדם אף על פי כן אינו עובר עליו אפילו מדברי סופרים כיון שאינו בביתו ולא ברשותו של הישראל¹⁹:

מזו ולענין הלכה בכל ד' דברים שיש בין סברא הראשונה לסברא האחרונה יש להחמיר לבתחלה כסברא האחרונה²⁰ דהיינו שהחזיר הפקדון לבעליו (יא) או שמכרנו לנכרי

קונטרס אחרון

(י) ואין צורך לומר שאם בו' כן כתב המגן אברהם²¹. ואף שהחך יעקב²² פסק על זה, מכל מקום בריא"ז שממנו מוצא דין זה מבואר בהדיא כהמגן אברהם, שכתב לנכרי אתר שאינו

בעליו כו', משמע דבבעליו שרי. ואי אפשר לומר כמ"ש החך יעקב בתי' ה' ש'תפס לעיקר * דאורחא * דמילתא כו', דאי"כ למה לו להאריך בלשונו ולפרש, הוה ליה למימר לנכרי אתר בסתם.

וכ"מ בהדיא במתני' דפ' כל שעה²³ נכרי שהלוה כו', שפירשהו כל המפרשים ובטוש"ע סי' תמ"א²⁴ סיפא דומיא דירשא, כדמשמע לישנא דקתני אבל כו', ובסיפא מיירי שאין האחריות על הישראל כמ"ש הרא"ש וטוש"ע שם²⁵, וע"כ צ"ל דברי"ש נמי אפילו כה"ג שבאין האחריות על הנכרי שרי²⁶, כיון שגוף החמץ הוא של הנכרי, אף שאחריותו על הישראל, מכל מקום כיון שהוא מונח בביתו של הנכרי בעליו, אע"פ שהישראל הניחו שם שרי. ועיי' במ"א סי' תמ"א סק"ג²⁷:

(יא) או שימכרנו כו' כן מבואר בט"ז סק"א] דיכול למוכרו ולבערו אף שאינו שלו. והטעם משום דגזילת הנכרי²⁸ אין בה איסור אלא אם כן נחכוין לגזול משם על מנת שלא להתחזיר דמי הגזילה, אבל אם הוא רוצה לשלם לו דמיו אינו עובר משום לא תגזול אלא משום לא תחמוד²⁹, כדאמרינן בפרק קמא דבבא מציעא דף ה' סוף ע"ב, וע"ש בתוס'³⁰ ומפרשים, וכיון דגבי לא תחמוד כתיב רעך אין איסור בשל נכרי, כמ"ש החס"פ משנה ריש פ"א מהלכות גזילה לענין עושק³¹. ועוד כיון דבהיתרא אתי ליידיה הרי זה דומה להפקעת הלואתו דשרי כמ"ש הכ"מ שם. וכ"כ רמ"א

קד וכמו במי שהמגן בחצרו של חברו שלא מועתה, דלעיל פ"א.
קה כמו ששריד לעיל פ"א בהמגן בחצרו של חברו שלא מועתה. וראה ק"א פ"א א (שכבו"ב אמריגן)

קד וכמו במי שהמגן בחצרו של חברו שלא מועתה, דלעיל פ"א.
קה כמו ששריד לעיל פ"א בהמגן בחצרו של חברו שלא מועתה. וראה ק"א פ"א א (שכבו"ב אמריגן)

צינונים לקונטרס אחרון

בביתו של עכו"ם.
קד ראה לקמן הל' גזילה וגניבה פ"א.
קה ראה לקמן שם פ"ה. וראה אבני גזר סי' מד אות ד. סי' שכב. סי' שכד אות ה. סי' שכה אות טו. עמק שאילה ייזר סי' פב. דברי חיים (אוישעראך) דיני גזילה סי' ג. תהלה לדרור ח"ג סי' לא אות ג"ד. שדי חמד כללים ל כלל קל די"ה ומצאתי ודי"ה ועל מה. דבר משה מהדו"ת סי' צח אות י. חקרי הלכות ח"א כ"ב.
קד די"ה בלא.
קה וכה' לקמן שם סי' וסכ"ג. וק"א שם סי' ו (השמטת הצנור). לקמן סי' תעב סי'.

צד פ"ק א.
צה פ"ק ה.
צז שנקט לנכרי אחר שאינו בעליו, כיון דמיירי שהנכרי השני קיבל עליו אחריות.
צז ראה כללי המוסקים וההוראה כלל כד.
צח ל. ב. ולקמן סי' תמא ס"ב.
צט סעיף ב. ולקמן שם סי' י.
ק כ"ה בבחייתא לא, א. אבל כמשנה שלפנינו; וישראל כו'.
קא וכדלקמן שם.
קב כדלקמן שם סי' ב.
קג דהוה ליה כמקבל אחריות חמצו של עכו"ם

הלכות פסח תמ

אחר^ק קודם שתגיע עשה ששית בערב פסח אבל כריענבר שכבר הגיע עשה ששית שאי אפשר למכרו לנכרי כמו שיתבאר בס' תמ"ג^ק וגם הנכרי בעל החמץ אינו בעיר שחיוורנו לו יש לסמוך על סברא הראשונה ככל זה ואין הישראל חייב לבערו בן העולם לגמרי אלא מותר לו להשקות חמץ זה עד שיבא בעליו הנכרי לעיר אפילו בא בתוך הפסח יחזור לו חמצו^ק מיד כבואו (רק שיהיה שלא יגע בו בדיוו כמו שיתבאר בסיומן תמ"ד^ק) כדי לצאת מחשש איסור של תורה שיש בשהייה זו^ק לפי סברא האחרונה ואחר הפסח מותר חמץ זה אפילו באכילה אפילו לא החזירו לבעולו עד אחר הפסח:

קונטרס אחרון

באבן העזר סי' כ"ח סעיף א' בהג"ה, לפי מ"ש הבית שמואל שם^ק. וע"ש בחלקת מחוקק [ס"ק] ג' ו"ק כ"א] מבואר שם בהדיא דהמוכר משכון של נכרי שבידו הרי זה מכירה גמורה וקנה הלוקח, שהרי האשה מתקדשת בו. וכ"ש בנידון דידן

ידשלום לו דמיו דאין כאן בית מיתוש*:
 * אבל לבטלו אפשר שאינו יכול, כל זמן שלא נתכוין תחלה ללכשו תחת ידו שיהא שלו לגמרי, שהרי עיקר ההפקר הוא שמסלק את עצמו ממנו ומפקירו כדבורו, והרי זה דומה להקדש שאינו יכול להקדיש בדיבורו פקדון שבידו^ק אפילו של נכרי, דכל היכא דאיכא ברשותיה דמריה קאי^ק, עד שיתכוין לזכות בו דאז זכחה לו חצירו, מה שאין כן כשלא נתכוין לא זכחה לו. ולא אמרו^ק דחצירו קונה לו שלא מדעתו אלא בהפקר גמור. ואפילו בהפקר גמור אם אינו יודע שהוא מונח בחצירו אינו קונה לו, כמ"ש רמ"א בח"מ סי' רס"ג^ק, ע"ש בש"ך^ק, והכא נמי אינו יודע שיש הפקר בתוך חצירו, שהרי אינו הפקר עדיין, דפקדון ברשותיה דמריה קאי, שהרי השאיל לו מקום כמ"ש הרא"ש^ק, ואפשר דגם מהאי טעמא^ק אין חצירו קונה לו כל זמן שלא חזר בו משאילתו, עיין מ"ש לעיל^ק, וכיון שדוקם אמירתו לגבוה אינו שלו אינו יכול לזכות על ידי אמירה זו להקדישו על ידי כן, כדאמרינן בפרק קמא דב"מ^ק דהקדישה אינו בתקפה, ע"ש בתוס'^ק, דאף שאם תקפה היה יכול להקדישה עכשיו שלא תקפה אינו שלו ואין הקדשו כלום, והכי נמי בנידון דידן כל שלא זכה בו לעצמו אינו יכול לבטלו ולהפקירו. וכן מוכח בהדיא בפירוש רא"ש ור"ן בברכות דף ד"ח ריש ע"ב^ק. דאי^ק סלקא דעתך דיכול לבטלו למה הצריכו לבערו^ק, ובטלנו ועשה לפנינו מתיצה^ק ולא יבא לאכול ממנו, שהרי להחוס'^ק, וכן כתבו כל האחרונים^ק, דהא דלא סגי בביטול לחוד היינו משום דילמא אתי למיכל מיניה, על כרחך צריך לומר הא דלא סגי במתיצה היינו משום דלא בדיל מיניה כלל ושכח אף על המתיצה, מה שאין כן בחמצו של נכרי דבדיל מיניה מעט ודי לו במתיצה לזכרון, וא"כ אין סברא כלל לחלק בין לא קיבל אחריות ובין קיבל אחריות דאז לא בדיל מיניה כלל כמו בשלם ממש, דסוף סוף אינו שלו, ואדרבה הוא נזהר בו יותר שלא יחסר ממנו כלום כשאחריותו עליו^ק.

קח מ"ו ס"ק א. וראה ק"א.
קט מעוף ג.
קי מ"א ס"ק א, ובס"י תמ"ק ד. וראה גם לקמן מ"ו,
 ובס"י תמ"א ס"א.

צינונים לקונטרס אחרון

קח ס"ק ה.
 קט ראה ב"ק סח, ב נזה לפי שאינו שלו זה לפי שאינו ברשותו.
 קי ב"ק ק, ב.
 קיא ב"ק מט, ב.
 קיב סעיף ג.
 קיג ס"ק ה"ו.
 קיד מ"א ס"ד, וכדלעיל ס"א.
 קטו היינו לא רק מחמת שאינו יודע אלא גם כיון שהחמצו מושאל לנכרי.
 קטז ס"ק ה, שיכול לתזור בו. וראה לעיל סי' תלז
 קיז ס"ק א, שכית המושכר זוכה לשוב, וראה בהסגן שם.
 קיז ו, א.
 קיח ד"ה ווא.

קיש שדוקא אמר על ככר של הפקר זו הקדש מקודשת, אפ"י שלא אמר לכשאזכה.
 קכ ועוד ראה דאינו יכול לבטלו דאי כו.
 קכא במג"א ו, א: הפקירו אצלו זקוק לבער. ובטורו ושו"ע ס"א: חייב לבערו.
 קכב כדלעיל ס"ה (בחמצו של נכרי), וראה שלחן הפסח ע' 11.
 קכג ב, א ד"ה אור.
 קכד וכ"ה לעיל סי' תל"א ס"ד.
 קכה אלא ודאי הטעם, דלא מועיל ביטול בחמץ של נכרי שאחריותו עליו, וכ"ה בשגת אריה סי' עז, שו"ת פני ירושע סי' ה. פ"י מגדים א"א סי' תמא ס"ק ד, וראה שרי חמד מערכת חמץ ומצה סי' אות לב.

הלכות פסח תמ

צג

יז אבל כל מקום שהוא חייב לבערו אף לפי סברא הראשונה ושכח או נאנס ולא ביערו אף על פי שגוף החמץ הוא של הנכרי מכל מקום כיון שעבר עליו ישראל בכל יראה ובל ימצא (י) הרי הוא אסור באכילה ובהנאה לכל אדם מישראל^{קטז} כיון חמצו של ישראל שעבר עליו הפסח שיתבאר בס' תמ"ח פ"ד.

ומכל מקום אם בא הנכרי בעל החמץ ליטול חמצו בין שבא בתוך הפסח בין שבא לאחר הפסח רשאי ישראל ליתנו לו ואין זה כפורע חובו מאיסורי הנאה שהרי לא נתחייב הישראל כלום להנכרי כיון שהחמצו הוא בעין הרי אומר לו הרי שלך לפניך^{קטז}.

ואע"פ שיש לחוש שמא ימכור הנכרי את החמץ הזה לאחר הפסח לישראל אחר שאינו יודע שעבר עליו ישראל בכל יראה ועל ירי כן אסור באכילה ובהנאה^{קטז} ויאכל והנחה ממנו (י) מכל מקום מפני חששא זו אין לנו לבוף את הישראל הנפקד שיעבר חמצו של

קונטרס אחרון

(יב) הרי הוא אסור באכילה בו כך כתב המ"א^{קטז}. וכן מצאתי^{קטז} בהדיא ברמב"ם^{קטז} שכתב אם לא קיבל עליו אחריות מותר באכילה לאחר הפסח ע"ש, והביאו הב"י^{קטז}. וכ"מ בהדיא בתוס'^{קטז} והרא"ש פ"ב^{קטז} וטושי"ע סי' תמ"א^{קטז}, וכן כתבו כל האחרונים, דנכרי שמשכן חמצו אצל ישראל ולא אמר לו מעכשיו, דגוף החמץ של נכרי, ואם לא קיבל עליו אחריות מותר לכתחלה, ואם קיבל עליו אחריות אסור אפילו לאחר הפסח. וכ"כ שם עוד הרא"ש וכל האחרונים^{קטז} גבי נכרי שהלוח לישראל לא אמר לו מעכשיו דגוף החמץ קנוי לנכרי ואעפ"י^{קטז} שהאחריות של ישראל קונה משכן אצלו ואמר לו מעכשיו דגוף החמץ קנוי לנכרי ואעפ"י^{קטז} דלמ"ד ישראל מנכרי קונה משכן אסור אפילו אחר הפסח, אע"פ שאינו קנוי לו לחלוטין ואינו חייב באונסין לשיטת התוס'^{קטז} ורא"ש^{קטז} ורמב"ם^{קטז} ואינו עליו אלא כשומר שכר. וכן משמע בתוס' דף ל"א [ע"ב ד"ה שקונה כו', שמכאן יצא להם דין זה, לפסוק להתמיר בדבר שהוא מחלוקת בירושלמי^{קטז} שהביא החק יעקב^{קטז} דאשתמיטתיה כל זה:

(יג) מ"מ מפני בו' כן כתב החק יעקב^{קטז}. ואף המ"א^{קטז} כתב בלשון י"ל בו', אבל לא פשיטא ליה מילתא, שהרי בסיון תמ"א סק"ג^{קטז} נסתפק אם מהוייב לפדותו שלא יהא כפורע חובו מאיסורי הנאה ולא חשש לתקלה שמא ימכרו לישראל אחר, אלא ודאי דבשביל כך אינו מחוייב לפדותו. וכן מצאתי בלקט הקמח^{קטז} בשם בית הלל יו"ד סי' קל"ב^{קטז} דלא חשש לתקלה ככהאי גוונא, וכמו שפירש החק יעקב בדבריו בס' תמ"ח סק"ד, ע"ש שכן הוא ג"כ בודאי דעת הבית הלל^{קטז}:

קטו מ"א שם, עפ"י משנה ב"ק צו, ב. חיי' ס"ק ד.
וראה גם לקמן סי' תמג ס"ח.
קטז תוספ', ד"ה. רמב"י, מ"א שם.

קטז רמב"ם פ"ד ה"ג. מ"א ס"א. וראה ק"א ס"ק ו.
וראה שרי חנר מערכת המין ונמצא ס"ח אות כג.
קטז סוף א.

צינונים לקונטרס אחרון

קלז ב"מ פ"ז ס"יח.
קלז הל' שכירות פ"י ה"א.
קלח פ"ב ה"ב, שהובא לעיל קו"א ס"ק ב. וראה פס"ד צמח צדק כו, א.
קלט ס"ק ד. וראה פס"ד צמח צדק יח, א. כו, א.
קמ ס"ק ד.
קמא סוף ס"ק א, שהחמיר.
קמב ולקמן שם סוף פ"ד יז.
קמג הל' פסח.
קמד סעיף א.
קמה וכן נפסק על פיהם לקמן שם סכ"ח.

קכו ס"ק א.
קכו אצ"ל: משמע.
קכח פ"ד ה"ג.
קכט ד"ה ומ"ש בשם בה"ג.
קל לא, ב ד"ה שקונה. וראה לחם שלמה אר"ח סי' עז אות ג.
קלא ס"י.
קלב סעיף ב. ולקמן שם ס"י ב"ד.
קלג מ"א שם ס"ק א. לקמן שם ס"ז.
קלד לא, ב.
קלה שם ד"ה שקונה.

נכרי וישלם לו דמיו מכיסו ולא אסרו מפני זה אלא למכור לנכרי חמצו ממש^{ק"ו} אם הוא בענין שאפשר לכא תקלה לישראל אחר שיקח חמצו מן הנכרי כמו שיתבאר בס' תס"ק^{ק"י} אבל זה אינו מוכר לו כלום אלא שאינו קונה ממנו אין לנו לבוף אותו על כך^{ק"ט} רק אם יצאה מנצמו לעשות המזב והישר לבער ולשלם להנכרי דמיו כדי שלא תבא תקלה לישראל אחר על ידו (ד) תבא עליו ברכה:

תמא דין מי שהלוח על חמין וכו' סעיפים:

א ישראל שהלוח לישראל חבירו ונתן לו הלוח משכון של חמין^א בין שמשכנו בירו בשעת הלואה^ב בין לאחר כך ואמר אם לא אפרע לזמן פלוני תגבה חובך ממשכון זה שבידך אע"פ שקבע לו זמן פרעון לאחר הפסח אף על פי כן כשיגיע הפסח חייב לבער משכונו מן התורה ואם אינו מבערו עובר עליו ככל יראה אע"פ שהתנה עם הלוח שאם יגב ממנו המשכון או יאבד קודם שיגיע זמן פרעון לא יתחייב באחריותו ויפרע לו כל חובו משלם מכל מקום כיון שכל זמן שהמשכון הוא ביד המלוה הוא קנוי לו והרי הוא כשלו לכל דבר לקדש בו את האשה^ד ולקנות בו עבדים וקרקעות^ה כמו שנתבאר באבן העזר ס' כ"ח^ו ישראל מישראל קונה משכון^ז מגזירת הכתוב לפיכך הוא עובר עליו כאלו היה שלו ממש (וכיצד יתנהג בביעורו עיין בס' תמ"ג^ח):

ב נכרי שהלוח לישראל ונתן לו הישראל משכון של חמין^ט ואמר לו מעכשיו יהא כל חמין זה שלך^י במתנה^{י"א} או במכירה^{י"ב} גמורה בעד המעות שנתת לי אם לא אפרע אותה לך לזמן פלוני אף על פי שהתנה^{י"ג} עמו הנכרי שאם יגב ממנו המשכון או יאבד

קונטרס אחרון

(יד) תבא עליו ברכה בו בודאי שכן נכון לעשות למי שאפשר לו כדי לחוש לסברת המ"א^{קמ"ו}, כאשר שהמתיר^{קמ"ז} אין להם ראייה ברורה, כי לשון הג"מ^{קמ"ח} יש ליישוב לבו הסברות^{קמ"ט}:

ח סעיף ו וא"ך.

ט חשונה דף ל ע"ב. מור וש"ע ס"א.

י גמרא דף לא ע"ב. מור וש"ע שם.

יא רש"י שם ר"ח לא קשיא. רמב"ן במלחמות שם (ג), מ"ב. מור וש"ע שם. ב"ח רש"י הפסוק. וראה לקמן ס"ז וש"ג (אם סוג בקנין מעות שתתן לו) וק"א ס"ק ד (הדיוט בקנין משכונו).

יב ראה מ"א ס"ק ג ד"ה אבל.

יג רמב"ן שם. ב"ח שם. וראה מ"ט רע"ג.

יד וכו"ה לקמן ס"ו – שהתנה, אבל מן הפסח האחריות היא על המלוה כשהמשכון אצלו ואמר מעכשיו (ראה הפעם ביד אפרים על מנ"א ס"ק ג). וראה לקמן ס"ב, שאם לא אמר מעכשיו אין האחריות מן הפסח על המלוה אפילו כשהמשכון אצלו. וראה לקמן ס"ז, שאם לא נתן את המשכון ליד המלוה אין מן הפסח ושאר האחריות על הלוח (אפילו אמר מעכשיו).

קכז האמר באבילה ונותר בהנאה, כדלקמן ס' תב

ס"ט.

קכח סעיף ב וא"ך.

קכט ח"י ס"ק ה. וראה ק"א ס"ק יג. לקמן ס' תב סכ"ה.

סימן תמא

א לבוש ס' תב סוף ס"ה. ב"ח וד"א סוסי' זה. מ"ז ס' תב סוף ס"ק ד.

ב ב"ח שם. וראה תוס' ל"ב, ב ר"ה ברבי יצחק.

ג ב"ח שם. אלה נזמא ס' תב סוף ה. וראה להם שלמה א"ח ס' עג.

ד מ"ז שם. וראה קובץ יגדיל תורה (ג) לג ע"א.

ה תוס' קדושין ה, ב ר"ה משכון. רא"ש שם פ"א ס"ה.

ו סעיף יב. וברעה הא' שם הדיוט אף בשעת הלואה. ז גמרא דף לא ע"ב. וראה רש"י שערות ס' ב הערך 13.

ציונים לקונטרס אחרון

וימכור לנכרי, ויהרר לתקן שלא יחזור הנכרי וימכורנו לישראל (כדלקמן ס' תב ס"ט).
קמט כמבאר בפנים כאן, דהבא שאני שאינו מוכר לו כו'.

קמו סוף ס"ק א.

קמז ח"י ס"ק ד.

קמח סוף ה"ל ח"י"ג, גבי חטי חמין שנתערבו בחטי חמין שאחר הפסח יילך הנאה לים המלח.